

Experiențe și percepții legate de antisemitism

Al doilea sondaj referitor la discriminarea și infracțiunile motivate de ură împotriva evreilor din UE

Rezumat

Articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene recunoaște dreptul de a nu fi supus discriminării, inclusiv pe motive precum rasa, originea etnică sau socială, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură.

Ultima dată când ați trecut pe lângă una dintre multele sinagogi impresionante din Europa, ați observat agenți de poliție înarmați stând de pază la porțile acesteia? Este o priveliște neplăcută. Însă, după 70 de ani de la Holocaust, este o imagine mult prea familiară. Nu doar sinagogile necesită protecție – măsuri speciale de securitate sunt luate și la numeroase centre comunitare și școli evreiești. În plus, evreii se ciocnesc de comentarii răutăcioase și în mediul online, în mass-media și în politică, suportă priviri și gesturi ostile în cartierele în care locuiesc, întâlnesc în calea lor graffiti și alte forme de vandalism și se confruntă cu discriminarea în mediile sociale, la școală sau la locul de muncă.

„În prezent, antisemitismul în Germania este la fel ca în urmă cu 30 de ani. În ultimii 12 ani, antisemitismul nu mai este un tabu în Germania și, prin urmare, are loc mai des, verbal și fizic, pe străzile din Germania și pe platformele de comunicare socială.” (Femeie, 60-69 de ani, Germania)

Uniunea Europeană (UE) și statele sale membre sunt obligate prin lege să facă tot ce le stă în putință pentru a combate în mod eficient antisemitismul și pentru a proteja demnitatea evreilor. Totuși, evreii din Uniunea Europeană continuă să se confrunte cu antisemitismul sub formă de vandalisme, insulte, amenințări, atacuri și chiar crime.

Persistența și prevalența antisemitismului nu le permit oamenilor să trăiască deschis conform culturii evreiești, fără temeri pentru propria lor securitate și bunăstare, după cum arată sondajele la scară largă realizate de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a UE (FRA) în 2012 și în 2018 referitoare la discriminarea și infracțiunile motivate de ură împotriva evreilor din UE.

„Așa cum stau lucrurile în prezent, pot spune din experiență că, de exemplu, termenul «evreu» este o insultă obișnuită în Copenhaga. Ca evreică crescută în Danemarca, am evitat întotdeauna să le arăt sau să le spun oamenilor că sunt evreică.” (Femeie, 20-24 de ani, Danemarca)

Este imposibil de cuantificat cât de corozive pot fi aceste realități de zi cu zi. Însă o statistică șocantă transmite un mesaj clar: în ultimii cinci ani, în 12 state membre ale UE în care evreii locuiesc de secole, mai mult de o treime dintre aceștia afirmă că iau în considerare posibilitatea emigrării deoarece nu se mai simt în siguranță ca evrei.

Lupta împotriva antisemitismului trebuie să fie susținută de date solide și fiabile, care să demonstreze în ce măsură statele membre ale UE își îndeplinesc obligațiile care le revin în conformitate cu legislația UE în acest sens, în special Decizia-cadru privind rasismul și xenofobia, Directiva privind egalitatea rasială și Directiva privind egalitatea de tratament. Totuși, aceste date sunt rareori disponibile, așa cum arată dovezile colectate în fiecare an de FRA (*). Drept rezultat, adeseori UE și statele sale membre

(* FRA (2018), *Antisemitism – Overview of data available in the European Union 2007-2017*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene (Oficiul pentru Publicații).

pot lua decizii pentru contracararea antisemitismului doar pe baza unor dovezi fragmentate. Datele și constatările cuprinse în sondajele realizate de FRA abordează această deficiență prin prezentarea de informații despre experiențele legate de antisemitism trăite de persoanele din UE care se identifică drept evrei.

La 6 decembrie 2018, guvernele statelor membre ale UE au transmis un mesaj clar prin adoptarea Declarației Consiliului privind combaterea antisemitismului și elaborarea unei abordări comune în materie de securitate pentru a proteja mai bine instituțiile și comunitățile evreiești din Europa. Consiliul observă că ura antisemită rămâne larg răspândită, fapt confirmat de constatările din sondajul realizat de FRA în 2018, și invită statele membre ale UE să ia măsuri pentru a combate antisemitismul și pentru a îmbunătăți securitatea comunităților evreiești.

Acest rezumat prezintă principalele constatări ale celui de al doilea sondaj al FRA privind experiențele evreilor legate de infracțiunile motivate de ură, discriminare și antisemitism în Uniunea Europeană – cel mai important sondaj printre evrei realizat vreodată la nivel internațional. Sondajul a cuprins aproximativ 16 500 de persoane care se identifică drept evrei din 12 state membre ale UE. Acesta reprezintă o lectură descurajatoare și subliniază că antisemitismul rămâne omniprezent în întreaga UE și că, sub multe aspecte, a devenit un fapt îngrijorător de obișnuit.

„La locul de muncă, în mass-media și pe rețelele sociale, antisemitismul este prezent zilnic și în mod necontrolat.”
(Femeie, 40-44 de ani, Franța)

Principalele constatări și opinii ale FRA

Pe baza constatărilor sondajului, FRA a formulat următoarele opinii cu scopul de a sprijini factorii de decizie de la nivel european și național să elaboreze și să pună în aplicare măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului. Aceste opinii vin în completarea opiniilor formulate de

FRA în raportul său referitor la primul sondaj privind discriminarea și infracțiunile motivate de ură împotriva evreilor din UE, publicat în 2013. Având în vedere prevalența continuă a antisemitismului în teren, opiniile formulate în 2013 rămân valabile și în 2018.

Antisemitismul domină viața de zi cu zi

PRINCIPALELE CONSTATĂRI

- Marea majoritate a respondenților (85 %) consideră că antisemitismul și rasismul constituie cele mai stringente probleme în rândul statelor membre ale UE care au participat la sondaj.
- Marea majoritate a respondenților (89 %) consideră că antisemitismul a crescut în ultimii cinci ani în țara în care locuiesc.
- Majoritatea respondenților (72 %) își exprimă îngrijorarea în legătură cu intoleranța din ce în ce mai mare față de musulmani.
- Marea majoritate a respondenților (89 %) consideră că antisemitismul online constituie o problemă în țara în care locuiesc.
- Marea majoritate a respondenților (88 %) consideră că antisemitismul online a crescut în ultimii cinci ani; cei mai mulți spun că a crescut „foarte mult”.
- Majoritatea respondenților la sondaj afirmă că sunt expuși în mod regulat la afirmații negative despre evrei. Marea majoritate a respondenților din toate țările care au participat la sondaj (80 %) identifică internetul drept cel mai obișnuit forum pentru afirmații negative.

Constatările sondajului sugerează că antisemitismul predomină în sfera publică, reproducând și perpetuând stereotipuri negative despre evrei. Simplul fapt de fi evreu crește probabilitatea ca o persoană să se confrunte cu un flux susținut de abuzuri exprimate sub diferite forme, indiferent unde merge, indiferent ce citește și indiferent cu cine interacționează. O comparație a sondajelor realizate în 2012 și în 2018 indică faptul că percepția respondenților că antisemitismul devine o problemă din ce în ce mai mare în țara în care locuiesc este în creștere.

„Antisemitismul și rasismul sunt precum șnițelul vienez. Fac parte din patrimoniul cultural al Austriei, precum xenofobia și expresia «noi suntem diferiți». Sunt un inamic nevăzut, și doar suprimarea consecințelor trebuie să fie de ajuns.”
(Bărbat, 50-54 de ani, Austria)

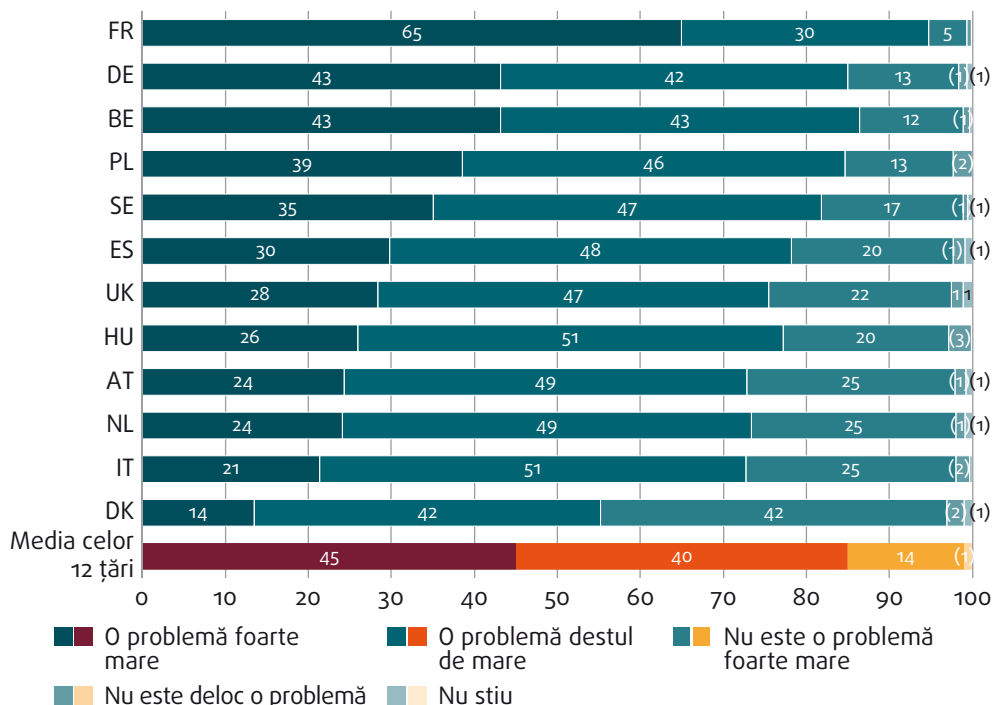
În general, 9 din 10 respondenți (89 %) la sondajul din 2018 consideră că antisemitismul a crescut în cursul celor cinci ani anteriori datei sondajului în țara lor; mai mult de 8 din 10 respondenți (85 %) îl consideră o problemă serioasă. Respondenții au tendința de a clasifica antisemitismul drept cea mai importantă problemă socială sau politică în țara în care locuiesc. Aceștia apreciază că antisemitismul

este cel mai problematic pe internet și pe platformele de comunicare socială (89 %), urmate de spațiile publice (73 %), mass-media (71 %) și viața politică (70 %). Cele mai frecvente declarații antisemite cu care s-au întâlnit – în mod regulat – includ: „israelienii se poartă ca naziștii față de palestinieni” (51 %); „evreii au prea multă putere” (43 %); și „evreii exploatează statutul de victime ale Holocaustului în scopuri proprii” (35 %). Respondenții întâlnesc cel mai frecvent astfel de declarații în mediul online (80 %), urmat de mass-media, altele decât internetul (56 %) și evenimente politice (48 %).

„S-ar părea că Țările de Jos s-au plictisit de atâta antisemitism. Se pare că este un subiect banalizat, chiar și pe platformele de comunicare socială este văzut ca un lucru cât se poate de normal. [...] Foarte alarmant!”
(Femeie, 35-39 de ani, Țările de Jos)

„Cred că Suedia nu a fost deloc antisemită înainte, însă acest lucru s-a schimbat și de aceea este atât de dificil. Înainte, nu îmi era deloc frică să spun că sunt evreică; copiii mei chiar li se părea interesant când erau adolescenți și voiau să fie speciali. În prezent, sunt mai reticentă să vorbesc despre originea mea. Mă îngrijorează viitorul.” (Femeie, 70-79 de ani, Suedia)

Figura 1: Antisemitismul este considerat astăzi o problemă în țară, în funcție de statul membru al UE (%)^{a,b,c,d}

Note: ^a Dintre toți respondenții (n=16 395); rezultatele pe țară sunt neponderate, media pentru cele 12 țări este ponderată; sunt triate după calificativul „o problemă foarte mare”.
^b Întrebare: Boz. În opinia dumneavoastră, cât de mare este problema, dacă este o problemă, în [ȚARA] în prezent? Răspuns: D. Antisemitismul.
^c Unele coloane nu însumează 100 %; acest lucru se datorează rotunjirii cifrelor.
^d Rezultatele bazate pe un număr mic de răspunsuri sunt mai puțin fiabile din punct de vedere statistic. Astfel, rezultatele bazate pe 20-49 de observații neponderate dintr-un total de grup sau bazate pe celule cu mai puțin de 20 de observații neponderate sunt notate între paranteze. Rezultatele bazate pe mai puțin de 20 de observații neponderate dintr-un total de grup nu sunt publicate.

Sursă: FRA, 2018.

În acest context, faptul că Parlamentul European a adoptat în iunie 2017 o rezoluție privind combaterea antisemitismului, care impune eforturi sporite la nivel local, național și european, este încurajator. Aceasta vine în completarea unei serii de inițiative ale Comisiei Europene la nivel european, dar și pe plan mondial⁽²⁾. Acestea includ desemnarea unui coordonator pentru combaterea antisemitismului în decembrie 2015; înființarea în 2016 a unui Grup la nivel înalt al UE pentru combaterea rasismului, a xenofobiei și a altor forme de intoleranță, care a furnizat asistență pentru elaborarea politicilor privind îmbunătățirea reacțiilor la infracțiunile motivate de ură și la discursurile de incitare la ură, inclusiv infracțiunile și discursurile antisemite; și stabilirea împreună cu companiile IT a unui cod de conduită pentru contracararea discursurilor ilegale de incitare la ură în mediul online, în mai 2016.

„În Ungaria nu există antisemitism, indiferent de cât de mult încercă unii să creeze această imagine despre noi. Există răni istorice, însă acestea se vindecă frumos.”
 (Bărbat, 20-24 de ani, Ungaria)

Unele state membre au răspuns prin desemnarea de coordonatori pentru combaterea antisemitismului, în timp ce altele au adoptat sau au aprobat o definiție de lucru fără caracter juridic obligatoriu a antisemitismului⁽³⁾ convenită în mai 2016 de către Alianța Internațională pentru Comemorarea Holocaustului (*International Holocaust Remembrance Alliance – IHRA*) și salută de Comisie ca o inițiativă utilă care vizează prevenirea și combaterea antisemitismului. Un link către definiția IHRA este disponibil pe site-ul Comisiei⁽⁴⁾.

(2) În 2016, împreună cu Canada, SUA și Israel, UE a organizat primul Forum la nivel înalt al ONU privind antisemitismul global, pentru a promova eforturile Uniunii Europene de a combate antisemitismul la nivel global.

(3) Consultați [site-ul web](#) al Alianței Internaționale pentru Comemorarea Holocaustului (IHRA).

(4) Consultați [pagina de internet](#) a Comisiei cu privire la combaterea antisemitismului.

Cu toate acestea, mai multe state membre nu au transpus încă, integral și în mod corect, în legislația națională Decizia-cadru privind rasismul și xenofobia (2008/913/JAI). Această decizie-cadru definește o abordare comună a dreptului penal la nivelul UE în ceea ce privește combaterea manifestărilor grave de rasism sau xenofobie și, prin urmare, și de antisemitism, inclusiv „cazurile în care faptele au fost săvârșite prin intermediul sistemelor informatice” (articolul 9). Eradicarea antisemitismului din sfera publică impune acțiuni susținute și decisive pentru a elimina stereotipizarea negativă persistentă a evreilor, inclusiv în mediul online.

Opinia nr. 1 a FRA

Statele membre trebuie să faciliteze integrarea măsurilor dedicate prevenirii antisemitismului în strategiile și planurile de acțiune naționale relevante. Măsurile elaborate pentru prevenirea antisemitismului trebuie să pună un accent special pe sensibilizare, inclusiv pe educația în legătură cu Holocaustul. De asemenea, statele membre trebuie să se asigure că eficacitatea măsurilor elaborate este evaluată în mod sistematic. Coordonatorii naționali pentru combaterea antisemitismului, precum și o gamă largă de parteneri sociali, organizații ale societății civile și grupuri comunitare – inclusiv grupuri de non-evrei – ar trebui implicați pentru o colaborare strânsă în vederea elaborării de măsuri de prevenire, precum și în vederea evaluării eficacității acestora.

Antisemitismul generalizat subminează sentimentele de siguranță și securitate ale evreilor

PRINCIPALELE CONSTATĂRI

- Aproximativ jumătate (47 %) dintre respondenți sunt îngrijorați că vor deveni victima unei insulte verbale antisemite sau a hărțuirii în următoarele 12 luni, în timp ce peste o treime (40 %) sunt îngrijorați că vor fi atacați fizic în aceeași perioadă.
- O treime (34 %) dintre toți respondenții au afirmat că au evitat, cel puțin ocazional, vizitele la evenimente sau amplasamente evreiești deoarece, evrei fiind, nu s-ar fi simțit în siguranță în cadrul acestora sau în drum spre acestea. Peste o treime dintre toți respondenții (38 %) evită anumite locuri din zona sau din cartierul în care locuiesc, cel puțin ocazional, deoarece nu se simt în siguranță în aceste locuri, fiind evrei.
- În cele 12 state membre ale UE care au participat la sondaj, jumătate dintre respondenți (49 %) poartă sau afișează, cel puțin uneori, articole care i-ar putea identifica drept evrei. Dintre respondenții care poartă sau afișează, cel puțin uneori, astfel de articole, peste două treimi (71 %) evită să facă acest lucru, cel puțin ocazional.
- Mai mult de o treime dintre toți respondenții au luat în considerare posibilitatea emigrării (38 %) în ultimii cinci ani deoarece, evrei fiind, nu s-au simțit în siguranță în țara în care trăiesc.
- Majoritatea respondenților (70 %) consideră că eforturile guvernelor naționale de combatere a antisemitismului nu sunt eficiente. Între timp, jumătate dintre respondenți (54 %) evaluează în mod pozitiv eforturile guvernelor naționale de a asigura nevoile de securitate ale comunităților de evrei – însă nivelul de satisfacție în ceea ce privește aceste eforturi variază substanțial între țări.

„Nu îmi este frică atunci când merg pe stradă, deoarece mezuză mea se află în interiorul locuinței mele și nu poate fi văzută. Prin urmare, doar cei care intră în apartamentul meu o pot vedea. Îmi este frică să pun mezuză la exterior.” (Femeie, 30-34 de ani, Spania)

Rezultatele sondajului arată că mulți evrei din UE nu pot trăi fără a se teme pentru siguranța proprie și pentru siguranța membrilor familiei și a altor persoane apropiate. Acest lucru este cauzat de riscul de a deveni ținte ale hărțuirilor și atacurilor antisemite. Sentimentele de insecuritate în rândul evreilor i-au determinat pe unii să ia în considerare posibilitatea

emigrării. O comparație a rezultatelor obținute din sondajele realizate în 2012 și în 2018 arată niveluri similare ale experiențelor legate de hărțuirea și agresiunile antisemite în rândul evreilor din UE. De asemenea, rezultatele indică niveluri similare de îngrijorare în rândul respondenților deoarece consideră că aceștia sau membrii familiei și alte persoane apropiate pot deveni ținte ale hărțuirii sau agresiunilor antisemite.

„Sunt cu adevărat îngrijorată de siguranța copilului meu, care merge la o școală evreiască. În fiecare zi mă întreb dacă nu ar trebui să îl trimit la o altă școală.” (Femeie, 30-34 ani, Belgia)

„Sunt foarte îngrijorat de viitorul copilului meu, deoarece «evreu» este un cuvânt jignitor în cartierul meu, iar oamenii îi urăsc atât de mult pe evrei, încât viața nu înseamnă nimic. Ne este teamă că ne vor fi atacați copiii într-un fel sau altul.” (Bărbat, 45-49 de ani, Danemarca)

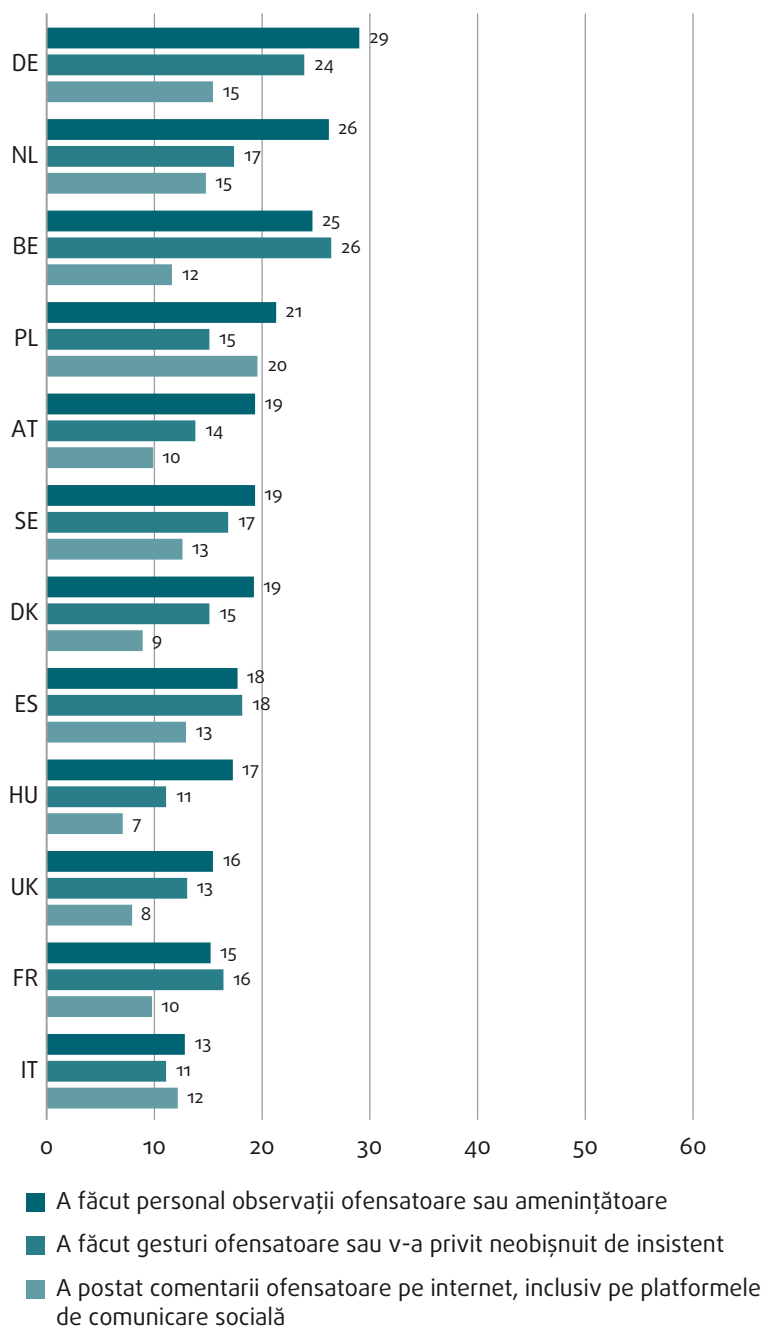
Rezultatele sondajului realizat în 2018 arată că sute de respondenți s-au confruntat personal cu atacuri fizice antisemite în anul care a precedat sondajul. Mai mult de unul din patru (28 %) din totalul respondenților s-au confruntat cu hărțuiri antisemite cel puțin o dată în această perioadă. Cei care poartă sau afișează în public articole care i-ar putea identifica drept evrei sunt mai expuși hărțuirilor antisemite (37 %) decât cei care nu fac acest lucru (21 %).

„Aud despre multe incidente și îmi fac griji pentru mine și familia mea. Suntem deseori în alertă când ne aflăm la sinagogă sau la alte evenimente destinate evreilor și ne temem de ce s-ar putea întâmpla. Cu toate acestea, experiența mea personală ca purtător de kippa a fost una foarte bună. În același timp, tot nu mă simt confortabil în zonele cu mai puțini evrei (adică în aproape toate celelalte locuri).” (Bărbat, 55-59 de ani, Regatul Unit)

„Am observat că evreii din generația mea (inclusiv eu) au o senzație tot mai accentuată de insecuritate și sentimentul de a nu fi bineveniți/acceptați ca evrei în Țările de Jos.” (Femeie, 30-34 de ani, Țările de Jos)

Figura 2: Experiențe legate de hărțuirea antisemită (trei dintre cele mai răspândite forme întâlnite o dată sau de mai multe ori) în ultimele 12 luni, în funcție de statul membru al UE (%) ^{a,b}

Note: ^a Dintre toți respondenții (n=16 395); rezultatele pe țară sunt neponderate.

^b Întrebări: Co3. În ULTIMELE 12 LUNI în [ȚARA], a existat vreo persoană care:

– a făcut personal comentarii ofensatoare sau amenințătoare la adresa dumneavoastră;

– a făcut gesturi ofensatoare sau v-a privit neobișnuit de insistent;

– a postat comentarii ofensatoare despre dumneavoastră pe internet, inclusiv pe platformele de comunicare socială?

Co4a. Acest lucru s-a întâmplat DEOARECE sunteți evreu?

Sursă: FRA, 2018.

„Sunt șanse să întâlnești atitudini antisemite în Germania atunci când îți recunoști sau îți faci vizibilă originea evreiască.” (Femeie, 30-34 de ani, Germania)

Unul din cinci (20 %) respondenți cunosc membri ai familiei sau alte persoane apropiate care au fost insultate verbal, hărțuite sau atacate fizic. Aproape jumătate dintre respondenți se tem că vor fi supuși unor insulte verbale sau hărțuiri antisemite (47 %), iar 4 din 10 respondenți se tem de agresiuni fizice antisemite (40 %).

„Niciunul dintre prietenii mei de unde locuiesc sau cu care lucrez nu știe că sunt evreică. Copiii noștri nu știu despre originea noastră evreiască, deoarece mă sperie gândul că vor fi expuși unor comentarii despre asta la școală. Nu mai merg la sinagogă, deoarece nu merită să devin ținta vreunei agresiuni. Cel mai bun lucru a fost că m-am căsătorit, deoarece numele meu de familie este acum «Svensson».” (Femeie, 40-44 de ani, Suedia)

Unul din trei respondenți (34 %) evită să meargă la evenimente sau amplasamente evreiești deoarece, evrei fiind, nu se simt în siguranță în cadrul acestora sau în drum spre acestea. Mai mult de o treime dintre respondenți (38 %) au luat în considerare posibilitatea emigrării în cei cinci ani care au precedat sondajul deoarece, evrei fiind, nu s-au simțit în siguranță în țara în care trăiesc.

„Când mergem la un eveniment destinat evreilor, oricât de mic ar fi, trebuie întotdeauna să ne înscriem mai întâi și abia atunci aflăm locația. Deoarece nu ne mai simțim deloc în siguranță în locurile în care se întâlnesc mulți evrei.” (Femeie, 55-59 de ani, Țările de Jos)

„Nu port niciodată simboluri evreiești în public și întotdeauna sunt în alertă atunci când particip la un eveniment destinat evreilor. [...] Vreau doar să fiu lăsată în pace și să îmi pot practica religia.” (Femeie, 40-44 de ani, Suedia)

Mai mult de jumătate dintre respondenți (54 %) evaluează pozitiv eforturile guvernelor naționale de a asigura nevoile de securitate ale comunităților

evreiești. Însă 7 din 10 respondenți (70 %) consideră că guvernele din țara în care locuiesc nu combat antisemitismul în mod eficient.

Experiențele antisemite repetate limitează grav posibilitatea persoanelor de a-și exercita drepturile fundamentale, inclusiv protecția demnității umane, dreptul la respectarea vieții private și de familie sau libertatea de gândire, de conștiință și de religie. Faptul că mulți evrei consideră că guvernul ia suficiente măsuri pentru a răspunde nevoilor de protecție ale comunităților evreiești este încurajator. Cu toate acestea, simplul fapt că sunt necesare măsuri de securitate speciale – de exemplu, în jurul sinagogilor, al centrelor comunitare și al școlilor evreiești – în mod permanent sau ocazional pentru a asigura siguranța comunităților evreiești indică un disconfort societal persistent și profund. Statele membre trebuie să fie ferme în angajamentul lor de a răspunde nevoilor de protecție ale comunităților evreiești.

„Cred că teama de antisemitism este mai mare decât o arată realitatea.” (Bărbat, 40-44 de ani, Regatul Unit)

„Port un lanț cu Steaua lui David, însă nu îl port cu bună știință în public, deoarece încerc astfel să evit reacțiile antisemite.” (Femeie, 16-19 ani, Belgia)

Opinia nr. 2 a FRA

Statele membre trebuie să coopereze sistematic cu comunitățile evreiești în domeniul securității și protecției amplasamentelor evreiești. Statele membre trebuie să pună în continuare în aplicare măsuri de securitate și să se asigure că organizațiile responsabile cu securitatea comunității evreiești sunt finanțate în mod corespunzător. UE și statele membre ar trebui să monitorizeze cu atenție și periodic schimbările apărute în ceea ce privește prevalența infracțiunilor motivate de ură și sentimentele de siguranță și securitate în rândul evreilor – inclusiv prin realizarea de studii privind victimizarea –, pentru a contribui la evaluarea eficacității măsurilor de securitate luate.

Hărțuirea antisemită este atât de frecventă încât devine un fenomen obișnuit

PRINCIPALELE CONSTATĂRI

- În medie, mai mult de o treime dintre toți respondenții (38 %) s-au confruntat cu o anumită formă de hărțuire antisemită în cursul celor cinci ani anteriori sondajului. Mai mult de un sfert (28 %) s-au confruntat cu astfel de hărțuiri în cursul celor 12 luni anterioare sondajului.
- Respondenții la sondaj consideră conținutul antisemit de pe internet drept cea mai acută formă de antisemitism. Cu toate acestea, comentariile făcute personal și gesturile ofensatoare sau privirile insistente constituie cele mai frecvente forme de hărțuire antisemită cu care respondenții s-au confruntat personal – de exemplu, 18 %, respectiv 16 %, au afirmat că s-au confruntat cu aceste forme de hărțuire în cursul celor 12 luni anterioare sondajului.
- În ceea ce privește cel mai grav incident de hărțuire antisemită survenit în cursul celor cinci ani anteriori sondajului, în majoritatea incidentelor de acest tip s-a folosit un limbaj antisemit. În plus, hărțuirea s-a produs în situații în care respondenții au putut fi identificați ca fiind evrei. (În medie, doi din trei respondenți au observat aceste două aspecte pe parcursul incidentelor respective.)
- Atunci când li s-a solicitat să descrie autorul celui mai grav incident de hărțuire antisemită survenit în cursul celor cinci ani anteriori sondajului – în măsura posibilului și pe baza propriilor percepții –, în 31 % dintre cazuri respondenții au identificat autorul drept o persoană pe care nu o cunosc, în 30 % dintre cazuri drept o persoană cu opinii extremiste musulmane și în 21 % dintre cazuri drept o persoană cu opinii politice de stânga.
- Majoritatea respondenților (79 %) care s-au confruntat cu cazuri de hărțuire antisemită în cursul celor cinci ani anteriori sondajului nu au raportat poliției sau unei alte organizații cel mai grav incident.
- Aproape jumătate (48 %) dintre respondenții care nu au raportat poliției cel mai grav incident au afirmat că nimic nu s-ar fi schimbat dacă ar fi raportat acel incident. O proporție similară (43 %) de respondenți nu a considerat incidentul suficient de grav.
- În cele 12 țări care au participat la sondaj, 3 % dintre respondenți s-au confruntat personal cu agresiuni fizice în cursul celor cinci ani anteriori sondajului deoarece sunt evrei. În cursul celor 12 luni anterioare sondajului, 2 % dintre toți respondenții s-au confruntat cu o agresiune fizică deoarece sunt evrei.
- În cele 12 țări care au participat la sondaj, 4 % dintre respondenți au afirmat că proprietatea le-a fost vandalizată în mod deliberat în cursul celor cinci ani anteriori sondajului deoarece sunt evrei; 2 % s-au confruntat cu această situație în cursul celor 12 luni anterioare sondajului.

Rezultatele sondajului sugerează că evreii sunt atât de expuși agresiunilor antisemite, încât unele incidente cu care se confruntă li se par banale. Însă orice incident antisemit este, în sine, un atac la demnitatea unei persoane și nu poate fi ignorat ca și cum ar fi o simplă situație neplăcută. Atât sondajul din 2012, cât și sondajul din 2018 arată că respondenții raportează poliției sau altor instituții foarte puține incidente antisemite cu care se confruntă. O comparație a rezultatelor celor două sondaje arată că categoriile de autori ai hărțuirii antisemite rămân consecvente, anumite categorii de persoane fiind constant supraprezentate drept autori.

„Nu mă identific niciodată în public, pentru a evita discriminarea. Societatea spaniolă nu este expusă multor religii și nu înțelege iudaismul, de aceea, îmi este teamă că voi fi văzută ca o «ciudățenie». Prefer să mă integrez în societate în viața de zi cu zi.” (Femeie, 30-34 de ani, Spania)

Rezultatele sondajului realizat în 2018 arată că 8 din 10 respondenți (79 %) care s-au confruntat cu cazuri de hărțuire antisemită în cursul celor cinci ani anteriori sondajului nu au raportat poliției sau altei organizații cel mai grav incident survenit. Principalele motive pentru care incidentele nu au fost raportate sunt sentimentul că nimic nu s-ar fi schimbat

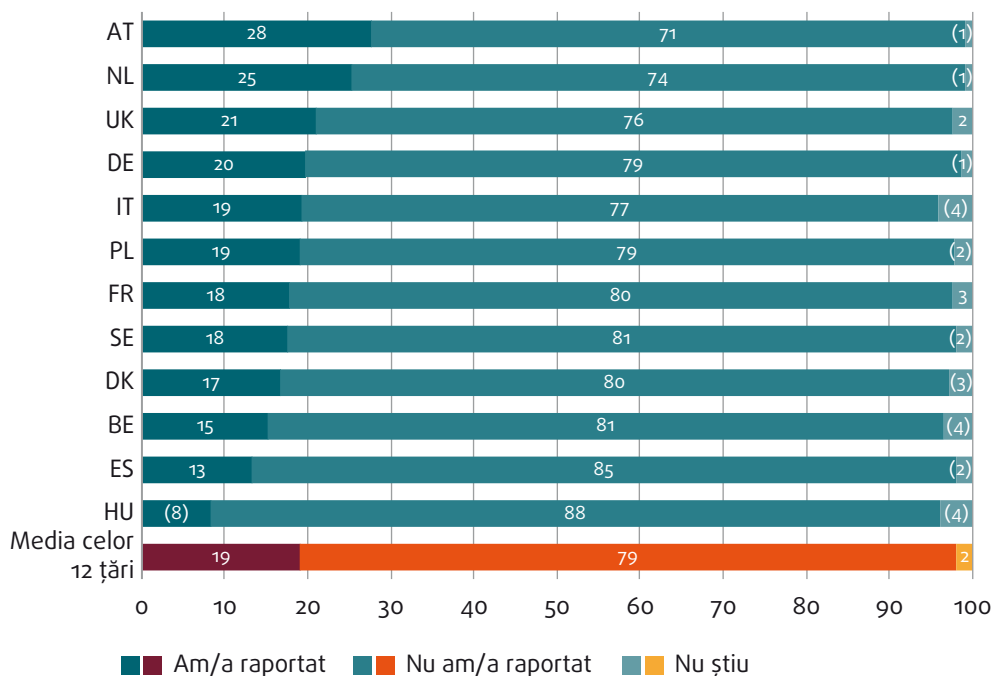
în urma raportării (48 %); faptul că incidentul nu a fost considerat suficient de grav pentru a fi raportat (43 %); sau faptul că raportarea ar fi un efort prea mare sau ar provoca prea multe probleme (22 %).

Faptul că antisemitismul a devenit ceva obișnuit este evidențiat și de gama largă de autori, care acoperă întregul spectru social și politic. Cele mai frecvent menționate categorii de autori ai celor mai grave incidente de hărțuire antisemită cu care s-au confruntat respondenții includ: o persoană necunoscută

(31 %); o persoană cu vederi extremiste musulmane (30 %); o persoană cu opinii politice de stânga (21 %); un coleg de la locul de muncă sau școală/facultate (16 %); o cunoștință sau un prieten (15 %); și o persoană cu opinii politice de dreapta (13 %).

„Nu recunosc niciodată că sunt evreică, de teamă. Doar două persoane îmi cunosc originea. [...] Nu pot fi discriminată dacă nimeni nu știe că sunt evreică. La o întrebare directă legată de naționalitatea mea răspund cu o minciună.” (Femeie, 50-54 de ani, Polonia)

Figura 3: Raportarea celui mai grav incident de hărțuire antisemită în ultimii cinci ani, în funcție de statul membru al UE (%)^{a,b,c,d}

Note: ^a Dintre respondenții care s-au confruntat cu o anumită formă de antisemitism în ultimii cinci ani (n=6 486); mediile celor 12 țări sunt ponderate.

^b Întrebare: Co8. Dumneavoastră sau orice altă persoană ați raportat poliției sau oricărei alte organizații acest incident?

^c Unele coloane nu însumează 100 %; acest lucru se datorează rotunjirii numerelor.

^d Rezultatele bazate pe un număr mic de răspunsuri sunt mai puțin fiabile din punct de vedere statistic. Astfel, rezultatele bazate pe 20-49 de observații neponderate dintr-un total de grup sau bazate pe celule cu mai puțin de 20 de observații neponderate sunt notate între paranteze. Rezultatele bazate pe mai puțin de 20 de observații neponderate dintr-un total de grup nu sunt publicate.

Sursă: FRA, 2018.

Directiva privind drepturile victimelor prevede că victimele trebuie tratate cu respect și sensibilitate, fără a fi discriminate în vreun fel, inclusiv pe motive religioase (considerentul 9). În conformitate cu articolul 22 din directivă, toate victimele au dreptul la

o evaluare pentru a se identifica dacă sunt necesare măsuri pentru protejarea acestora împotriva victimizării repetate. Această evaluare trebuie să țină cont de caracteristicile personale ale victimei, inclusiv de religia sa, dacă aceasta este relevantă

pentru evaluarea nevoilor de protecție ale victimelor. Directiva evidențiază în principal cazurile în care s-a comis o infracțiune dintr-un motiv discriminatoriu asociat cu caracteristicile personale ale victimei, inclusiv cu religia sa. În aceste cazuri, autorităților din statele membre le revine responsabilitatea specială de a evalua riscurile victimizării repetate motivate de această caracteristică. Decizia-cadru privind rasismul și xenofobia impune ca motivația pârtoitoare să fie considerată o circumstanță agravantă sau să fie luată în considerare de instanțele judecătorești pentru stabilirea sancțiunilor pronunțate împotriva infractorilor (articolul 4). Punerea în aplicare integrală a dreptului Uniunii presupune încurajarea victimelor să raporteze poliției infracțiunile antisemite, precum și asigurarea faptului că poliția înregistrează corect motivația pârtoitoare la momentul raportării.

Opinia nr. 3 a FRA

Statele membre trebuie să transpună integral și în mod corect Directiva privind drepturile victimelor (2012/29/UE) în dreptul național pentru a se asigura că victimele antisemitismului obțin asistența de care au nevoie atunci când raportează incidentele autorităților relevante. De asemenea, statele membre trebuie să transpună integral și în mod corect Decizia-cadru privind rasismul și xenofobia (2008/913/JAI) în dreptul național pentru a se asigura că împotriva infractorilor sunt pronunțate în mod consecvent sancțiuni penale efective, proporționale și cu efect de descurajare. În plus, sistemele de justiție penală din statele membre trebuie să raporteze în mod regulat sancțiunile pronunțate împotriva infractorilor și raționamentul instanțelor judecătorești în ceea ce privește hotărârile relevante.

Discriminarea antisemită în domeniile-cheie ale vieții rămâne invizibilă

PRINCIPALELE CONSTATĂRI

- În general, 11 % dintre respondenți au afirmat că în cursul celor 12 luni anterioare sondajului s-au simțit discriminați deoarece sunt evrei, în unul sau mai multe dintre domeniile indicate în sondaj: ocuparea forței de muncă (la locul de muncă sau în cazul căutării unui loc de muncă), educație, sănătate și locuință.
- Mai mult de trei din patru (77 %) dintre cei care au afirmat că s-au simțit discriminați deoarece sunt evrei în cursul celor 12 luni anterioare sondajului nu au raportat niciunei autorități sau organizații cel mai grav incident survenit.
- Majoritatea respondenților (52 %) care s-au simțit discriminați în cursul celor 12 luni anterioare sondajului și care nu au raportat niciunei autorități cel mai grav incident au afirmat că nu au încredere că raportarea incidentului le-ar fi îmbunătățit situația. O treime dintre respondenții care s-au simțit discriminați și care nu au raportat cel mai grav incident au afirmat că nu l-au raportat deoarece nu a fost suficient de grav (34 %) sau nu au avut dovezi (33 %).
- Majoritatea respondenților cunosc legislația care interzice discriminarea pe criterii de origine etnică sau religie – în funcție de zonă, 64 %-87 % au indicat că au cunoștințe despre această legislație. Respondenții cunosc cel mai bine legislația antidiscriminare în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și mai puțin bine legislația referitoare la locuințe.
- Majoritatea respondenților (71 %) au afirmat că sunt informați cu privire la o organizație națională care oferă consultanță sau sprijin pentru persoanele discriminate. Respondenții s-au adresat cel mai des organizațiilor evreiești specializate în siguranța și securitatea comunității evreiești și/sau antisemitism și organismelor naționale din domeniul egalității sau drepturilor omului.

„Absența incidentelor antisemite în spațiul public se datorează în principal faptului că mulți evrei decid să nu poarte Kipá sau să nu vorbească prea mult despre acest subiect pentru a nu fi discriminați. Nu suntem discriminați deoarece «ne ascundem».” (Bărbat, 35-39 de ani, Spania)

Rezultatele sondajului sugerează că antisemitismul nu se traduce doar prin infracțiuni motivate de ură, ci prin inegalitatea de tratament în domeniile-cheie ale vieții. Însă rata foarte scăzută de raportare a discriminării antisemite, combinată cu

aparenta banalizare a incidentelor, nu permite ca adevărata amploare a discriminării antisemite să fie adusă în atenția autorităților relevante, a organismelor din domeniul egalității și a organizațiilor comunitare. O comparație a constatărilor sondajelor realizate în 2012 și în 2018 arată că nivelurile de discriminare antisemită percepută în domenii precum ocuparea forței de muncă, educație, sănătate și locuințe rămân neschimbate. Nu se poate observa nicio modificare în ceea ce privește rata de raportare, care rămâne scăzută.

„Antisemitismul cu care mă confrunt este mai subtil decât poate fi descris într-un astfel de formular. La fel ca și liniștea bizară de la serviciu după ce am spus o dată că sunt evreu.” (Bărbat, 25-29 de ani, Suedia)

Constatările din sondajul realizat în 2018 indică faptul că, în cursul celor 12 luni anterioare sondajului, unul din 10 (11 %) respondenți s-au simțit discriminați în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, educația, sănătatea și locuințele deoarece sunt evrei. Aproape 8 din 10 (77 %) dintre cei care au afirmat că s-au confruntat cu astfel de cazuri de discriminare nu au raportat niciunei autorități sau organizații cel mai grav incident. Principalele motive pentru care incidentele nu au fost raportate sunt sentimentul că nu s-ar fi schimbat nimic în urma raportării (52 %); că incidentul nu a fost suficient de grav (34 %); sau că nu au existat dovezi ale discriminării (33 %). În timp, marea majoritate a respondenților sunt informați cu privire la legislația antidiscriminare (85 % în domeniul ocupării forței de muncă, de exemplu), precum și la organizațiile care pot oferi consultanță sau sprijin în cazuri de discriminare (71 %), inclusiv organizațiile evreiești locale și organisme locale din domeniul egalității.

Directiva privind egalitatea rasială (2000/43/CE) interzice discriminarea etnică în domeniile-cheie ale vieții, inclusiv ocuparea forței de muncă, educație, sănătate sau locuințe. Directiva privind egalitatea de tratament (2000/78/CE) interzice discriminarea pe criterii de religie sau convingeri în ocuparea forței de muncă. Directivele impun statelor membre să se asigure că dispozițiile acestora sunt comunicate persoanelor vizate prin toate mijloacele corespunzătoare și pe întregul teritoriu al fiecărei țări. Directivele prevăd sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare pentru infractori în cazuri de discriminare.

Opinia nr. 4 a FRA

UE și statele sale membre trebuie să se asigure că victimele discriminării antisemite sunt încurajate și susținute să raporteze incidentele autorităților relevante, organismelor din domeniul egalității sau organizațiilor terțe. Acest lucru se poate realiza prin finanțarea de către UE și statele sale membre a campaniilor dedicate de sensibilizare și informare. Aceste campanii trebuie să fie organizate de ministerele relevante în strânsă cooperare cu organismele naționale din domeniul egalității și cu organizațiile evreiești locale, pentru a asigura faptul că mesajele acestora sunt mai bine direcționate. Aceste campanii ar putea evidenția modul în care discriminarea antisemită constituie o încălcare gravă a drepturilor fundamentale și umane și de ce merită ca aceștia să recurgă la o cale de atac. De asemenea, aceste campanii trebuie să sublinieze faptul că infracțiunile sunt pasibile de sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare.

SONDAJUL PE SCURT

Acest rezumat prezintă rezultatele principale ale celui de al doilea sondaj al FRA referitoare la experiențele și percepțiile evreilor în legătură cu infracțiunile motivate de ură, discriminarea și antisemitismul. Acesta analizează datele obținute din răspunsurile unui număr de 16 395 de persoane care s-au identificat drept evrei (cu vârsta peste 16 ani) din 12 state membre ale UE – Austria (AT), Belgia (BE), Danemarca (DK), Franța (FR), Germania (DE), Italia (IT), Polonia (PL), Regatul Unit (UK), Spania (ES), Suedia (SE), Țările de Jos (NL) și Ungaria (HU). În aceste state membre trăiește peste 96 % din populația evreiască estimată din UE ⁽⁵⁾.

Cum s-a desfășurat sondajul?

Sondajul s-a desfășurat online, în perioada mai-iunie 2018. În absența unei baze de sondaj fiabile și pe baza experiențelor acumulate în cadrul sondajului realizat în 2012 ⁽⁶⁾, FRA a optat pentru utilizarea unui sondaj online, deoarece acesta a permis respondenților să finalizeze sondajul la momentul și în locul cel mai convenabil, în ritmul lor propriu și în limba lor maternă. Sondajul online a permis, de asemenea, furnizarea de detalii respondenților despre FRA, despre organizațiile care gestionează colectarea datelor și despre modul în care vor fi utilizate datele colectate. Această metodă le poate permite tuturor persoanelor interesate care se identifică drept evrei din cele 12 state membre ale UE să participe și să își împărtășească experiențele. În plus, aceasta a fost metoda care a putut fi utilizată cu cea mai mare ușurință pentru a intervieva respondenții din toate statele membre selectate în condiții egale. Această metodă nu oferă un eșantion aleatoriu care să îndeplinească criteriile statistice de reprezentativitate. Cu toate acestea, rezultatele sondajului sunt fiabile și solide și constituie cele mai complete date disponibile referitoare la experiențele legate de antisemitism în UE.

Cine a participat la sondaj?

Sondajul s-a adresat persoanelor cu vârsta peste 16 ani care se consideră evrei – pe baza religiei, culturii, educației, etniei, filiației sau din orice alt motiv – și care, la data sondajului, locuiau într-una dintre țările care au participat la sondaj. Cele mai cuprinzătoare eșantioane au fost obținute din cele două țări care, conform estimărilor, au cele mai mari populații evreiești din UE – Franța și Regatul Unit. Eșantioane de peste 1 000 de respondenți au fost obținute din Germania, Suedia și Țările de Jos. Pentru celelalte șapte țări, mărimea eșantionului a variat între 400 și 800 de respondenți.

Mărimea eșantionului în statele membre care au participat la sondaj

Țara	N
Austria	526
Belgia	785
Danemarca	592
Franța	3 869
Germania	1 233
Italia	682
Polonia	422
Regatul Unit	4 731
Spania	570
Suedia	1 193
Țările de Jos	1 202
Ungaria	590

⁽⁵⁾ DellaPergola, S. (2016), *World Jewish Population, 2016*, The Berman Jewish DataBank.

⁽⁶⁾ FRA (2013), *Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații.

Care au fost întrebările sondajului?

În cadrul sondajului, respondenții au fost întrebați ce opinii au în legătură cu tendințele antisemitismului, despre antisemitism ca problemă în viața de zi cu zi, despre experiențele personale cu incidente antisemite, dacă au fost martori la incidente antisemite și dacă au îngrijorări legate de faptul că ar putea deveni victima unei agresiuni antisemite. De asemenea, sondajul oferă date privind măsura în care respondenții consideră că acțiunile antisemite împotriva comunității evreiești – precum vandalizarea amplasamentelor evreiești sau mesajele antisemite în mass-media audiovizuală sau pe internet – reprezintă o problemă în țările respective.

Sondajul a colectat date privind efectele antisemitismului asupra comportamentului zilnic al respondenților și asupra sentimentelor de siguranță ale acestora și despre măsurile pe care aceștia le iau din cauza temerilor legate de securitate. Întrebările referitoare la experiențele personale cu anumite forme de hărțuire sau de violență fizică au fost urmate de întrebări privind detaliile acestor incidente, inclusiv frecvența acestora, numărul și caracteristicile autorilor și raportarea incidentului oricărei organizații sau instituții. Sondajul a colectat date despre experiențele personale în ceea ce privește sentimentul de discriminare pe diferite criterii și în diferite domenii ale vieții de zi cu zi – de exemplu, la locul de muncă, la școală sau în contextul utilizării anumitor servicii. În cadrul sondajului s-au urmărit experiențele legate de discriminare ale respondenților cărora li s-au adresat întrebări privind raportarea incidentelor și motivele pentru care incidentele nu au fost raportate. Sondajul a examinat, de asemenea, gradul de sensibilizare în ceea ce privește legislația antidiscriminare, organizațiile de sprijinire a victimelor și cunoașterea oricărei legislații referitoare la banalizarea sau negarea Holocaustului.

Prezentarea rezultatelor sondajului

Atunci când rezultatele sondajului sunt prezentate pentru cele 12 state membre ale UE, media tuturor țărilor este ajustată cu o pondere care ia în considerare diferențele de dimensiune a populației evreiești din diferite țări. Calculele se bazează pe punctul median al estimărilor de bază și extinse privind populația evreiască din țările selectate (pentru estimări, a se vedea DellaPergola, S. (2016), *World Jewish Population, 2016*, The Berman Jewish DataBank). Aceasta permite ajustarea eșantioanelor obținute în mod proporțional, astfel încât să se păstreze relațiile corecte între contribuțiile diferitelor țări la rezultatele obținute la nivelul UE.

Prezentul raport evidențiază principalele constatări ale celui de al doilea sondaj al FRA privind experiențele evreilor legate de infracțiunile motivate de ură, discriminare și antisemitism în Uniunea Europeană – cel mai amplu sondaj realizat vreodată la nivel internațional în rândul evreilor. Sondajul a cuprins aproximativ 16 500 de persoane care se identifică drept evrei din 12 state membre ale UE. El se bazează pe primul sondaj al agenției, realizat în 2012 în șapte țări.

Rezultatele reprezintă o lectură descurajatoare. Acestea subliniază că antisemitismul rămâne omniprezent în întreaga UE și că, sub multe aspecte, a devenit un fapt îngrijorător de obișnuit. Informațiile importante furnizate în acest sondaj pot sprijini factorii de decizie din UE să își intensifice eforturile pentru a asigura siguranța și demnitatea tuturor evreilor care locuiesc în UE.

Informații suplimentare

Pentru raportul complet al FRA privind rezultatele sondajului – *Experiences and perceptions of antisemitism – Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU*, consultați: <http://fra.europa.eu/en/publication/2018/2nd-survey-discrimination-hate-crime-against-jews>

Pentru informații privind colectarea de date de către FRA în legătură cu incidentele antisemite și infracțiunile motivate de ură, consultați:

- FRA (2018), *Antisemitism: Summary overview of the situation in the European Union 2001–2012*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații;
- FRA (2018), „Rasismul, xenofobia și intoleranța asociată acestora”, capitolul 4 din *Fundamental Rights Report 2018*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații;
- FRA (2013), *Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism*, primul sondaj, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații.

Pentru informații referitoare la activitățile FRA în legătură cu Holocaustul și educația privind drepturile omului, consultați: <http://fra.europa.eu/en/project/2006/holocaust-and-human-rights-education>

Infrațiuni motivate de ură

Discursuri de incitare la ură

Egalitate

Nediscriminare

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene

© Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2019

Credite foto: (de la stânga la dreapta/începând cu rândul de sus:
© Stock.adobe.com_Rafael Ben-Ari; Stock.adobe.com_brat82;
Stock.adobe.com_dubova; Shutterstock.com_129757388;
Stock.adobe.com_Odelia Cohen; Stock.adobe.com_REDPIXEL;
Stock.adobe.com_Menschen; Stock.adobe.com_Sergey Nivens;
Stock.adobe.com_superelaks.

Pentru orice utilizare sau reproducere a fotografiilor sau a altor materiale care nu se află sub dreptul de autor al FRA, trebuie să se solicite direct permisiunea deținătorilor drepturilor de autor.

Print ISBN 978-92-9474-610-8 doi:10.2811/911683
PDF ISBN 978-92-9474-612-2 doi:10.2811/266190

FRA – AGENȚIA PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Viena – Austria
Tel. +43 158030-0 – Fax +43 158030-699
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

